

PORADNIK SPÓŁDZIELNI

Przedpłata wynosi
3 zł kwart.
Cena ogłoszeń:
Wiersz petyt. 4-lam.
30 groszy.

DWUTYGODNIK DLA SPRAW SPÓŁDZIELCZYCH.
ORGAN

UNJI ZWIĄZKÓW SPÓŁDZIELCZYCH W POLSCE

wychodzący zamiast czasopism

Wydawca:
Unja Związków Spółdziel-
czych w Polsce.
Poznań, plac Wolności 18.
Redaktor: Rus Kuztalan.

„Poradnik Spółdzielni” „Poradnik Spółdzielni Kredytowych” „Siła” „Odrodzenie”.

Nr. telefonów: Unja Związków Spółdzielczych w Polsce 4321, 2058, 2183, 2184; Spółdzielni Wydawniczej U. Z. S. w Poznaniu — 3489

Wszelkie przesyłki należy adresować: Do Redakcji: Unja Związków Spółdzielczych w Polsce. — Poznań pl. Wolności 18.

Do Administracji: Spółdzielnia Wydawnicza U. Z. S. w Poznaniu, pl. Wolności 18. Konto czekowe: Poznań P. K. O. nr. 206 013.

„Narody, które nie umieją pracować i oszczędzać, znikną z powierzchni ziemi”.

POZNAŃ

*

WARSZAWA

*

LWÓW

*

KRAKÓW.

Spis rzeczy: Bank Polski w 1924 roku. — Wzór protokołu Walnego Zgromadzenia w sprawie bilansu otwarcia w złotych. — W sprawie waloryzacji wkładów oszczędnościowych w spółdzielniach kredytowych. — Obniżenie wysokości odsetek prawnych. — Nowa Instrukcja Rady Spółdzielczej. — Z naszego ruchu spółdzielczego. — Sprawy bieżące. — Książki nadesłane. — Przegląd czasopism. — Ogłoszenia: Rejestr spółdzielni. — Bilans. — Walne Zgromadzenia.

Bank Polski w 1924 roku.

Bank Polski zamknął w dniu 31. 12. r. z. pierwszy okres rachunkowy swego istnienia, okres niepełny, bo liczący tylko osiem miesięcy. Z danych cyfrowych, dotyczących jego działalności, możemy z radością stwierdzić, że ta „ostoją ładu pieniężnego w Polsce”, jak nazwał nową instytucję w dniu jej otwarcia w uroczystym przemówieniu prezes Banku p. Stanisław Karpiński, umiała odważnie stanąć na wysokości swego zadania i wyposażona od początku w bardzo poważne środki, dające jej decydujące stanowisko na nowym rynku pieniężnym, umiała te środki pomnożyć i to stanowisko wzmocnić.

W chwili powstania Bank Polski, dzięki wysiłkom rządu i całego społeczeństwa, prócz największego w całym kraju kapitału akcyjnego, równego 100 milionom złotych, otrzymał jeszcze gotowy aparat zlikwidowanej P. K. K. P., oraz znaczny zapas złota i walut obcych, odstąpionych przez Skarb Państwa. Czteromiesięczny okres istnienia P. K. K. P. w 1924 roku, całkowicie był przeprowadzony pod kątem przygotowania gruntu pod Bank Polski. Rozpoczęta w styczniu ub. r. interwencja na giełdzie walutowej była w początku zarówno kosztowna jak i ryzykowna. Zaufanie społeczeństwa do nowego Ministra Skarbu, w przekonaniu o konieczności uzdrowienia skarbu i waluty, wytworzyło jednakże szybko przychylną dla interwencji atmosferę. Już w końcu stycznia sztuczne podtrzymywanie kursu marki nie wymagało rzucania na rynek walut obcych, przeciwnie, powstała panika wśród tych wszystkich, którzy grali na zniżkę marki polskiej i poczęto się energicznie walut obcych wyzbywać. P. K. K. P. umiejętnie wykorzystwała sytuację: utrzymując kurs marki na lednym poziomie, zaczęła gromadzić waluty obce

w dużej ilości. Poniższe zestawienie ilustruje, z jaką szybkością się to odbywało.

Stan zapasu walut (netto) w złotych:

31. 12. 23	12 302 189
31. 1. 24	29 439 820
29. 2. 24	83 695 907
31. 3. 24	88 246 872
27. 4. 24	110 996 292

Jak widzimy wzrost największy przypada na luty, co się tłumaczy przesileniem się sprawy sanacji Skarbu, co znalazło wyraz w ogłoszeniu rozporządzenia Prezydenta z dnia 5. 2. 23 r. o zamknięciu kredytu dla skarbu w P. K. K. P.

Oprócz powyższej ilości walut Bank Polski otrzymał od Skarbu około 50 milionów złotych w sztabach i monetach złotych.

W dniu 10. 5. 24 Bank Polski posiadał w zlocie według parytetu złotych 70 374 462,42

W walutach, dewizach i innych należnościach zagranicznych w d. g. wartości w zlocie . 207 169 244,61

Po potrąceniu obowiązków w walucie zagranicznej

w sumie 27 628 019,29 179 541 225,32
Razem 249 915 687,74

z której to sumy tylko około 90 milionów złotych pochodzi z subskrypcyj na akcje, gdyż część akcjonariuszów skorzystała z możliwości rozłożenia wpłat subskrypcyjnych na raty.

Od początku istnienia, sprawie pomnożenia zapasów złota i walut, Bank Polski poświęca wiele uwagi, stojąc na słusznym stanowisku, że nie należy wykorzystywać całkowicie swego prawa emisyjnego, a należy dążyć do zwiększenia emisji przez wzrost jej podkładów.

Wzrost statutowego zabezpieczenia emisji, ilustruje nam następująca tablica:

Data	Złoto	Waluty i dewizy netto	Razem
10. V. 24	70 374 462	179 541 225	240 915 687
31. V. 24	71 684 963	186 614 670	258 299 633
30. VI. 24	83 392 914	197 097 609	280 490 523
31. VII. 24	93 683 430	217 892 046	311 575 476
31. VIII. 24	98 288 324	200 764 705	299 053 029
30. IX. 24	99 000 015	214 764 008	314 664 024
31. X. 24	100 686 633	227 466 345	328 152 978
30. XI. 24	102 809 285	229 448 268	332 257 553
31. XII. 24	103 362 870	260 045 551	372 408 421

Widzimy więc wzrost dość szybki, a przytem stały i zdecydowany, zapasów złota, przenoszący za cały okres ośmiomiesięczny 30% początkowej ilości. Suma posiadanej w dniu 31. 12. 1924 roku złota przekroczyła już sumę kapitału akcyjnego. Wzrost walut jest nawet większy, gdyż przekracza 50% ilości początkowej. Zapas walut Banku Polskiego ulega z dnia na dzień silnym wahaniom wobec znacznych obrotów nimi dokonywanych; wahania te widać nawet w cyfrach miesięcznych, wykazujących czasami wzrost bardzo duży (około 40 milj. w grudniu), czasami bardzo mały (około 2 milj. w listopadzie), lub nawet zmniejszenie się zapasów (o 17 milj. w sierpniu). Jak pomyślną jest jednakże sytuacja stwierdzić możemy na podstawie dwóch faktów. Pierwszy — to zniknięcie zupełnie i całkowite z powierzchni naszego życia spekulacji walutowej. Niezwalczona przez żadne kary i zakazy spekulacja walutowa otrzymała pierwszy cios w styczniu ub. r. z rąk P. K. K. P. Od tego czasu gnębiona jedyną właściwą, mianowicie jej własną bronią, dziś jest zupełnie bezsilna. Wiemy dobrze, że w dzisiejszych warunkach żaden bank krajowy, ani żadne zrzeszenie kapitalistów nie jest w stanie zgromadzić kilku nawet milionów złotych dla celów spekulacyjnych podbicia lub obniżenia kursu jakiegokolwiek waluty, zaś Bank Polski jest w stanie na kontrakcję użyć dziesiątki milionów złotych w walutach obcych i zrujnować niefortunnego spekulanta bez żadnego ryzyka, a nawet z zarobkiem. Dzisiaj Bank Polski jest zupełnym i wszechwładnym panem na giełdzie walutowej i, pokrywając wszelkie zapotrzebowania walut, ustanawia jednostronnie kursy wszystkich walut obcych.

Drugim faktem jest pomyślnie kształtowanie się naszego bilansu płatniczego. Jak wiadomo nam bilans handlowy, t. j. stosunek wartości przywozu towarów z zagranicy i wywozu zagranicę był od początku istnienia Państwa Polskiego ujemny, t. j. przywoziliśmy więcej niż wywoziliśmy. Przełom nastąpił dopiero 1922 r. dzięki podniesieniu się krajowej produkcji oraz przyłączeniu Górnego Śląska. Poczynając od września 1922 roku każdy miesiąc daje nadwyżkę, chociaż bilans za cały rok pozostaje jeszcze ujemny: przywóz wynosi 845,4 milj. zł, wywóz zaś tylko 655,2 milj. zł. Rok 1923, pomimo pewnych wahań w poszczególnych miesiącach, daje nam roczny bilans handlowy czynny: w ciągu 12 miesięcy tego roku wywieźliśmy towarów za 1 195,5 milj. zł, a przywieźliśmy tylko za 1 116,4 milj. zł. Okoliczność ta w znacznej mierze ułatwiła nam przygotowanie i przeprowadzenie reformy walutowej. Przeprowadzona w styczniu ub. r. stabilizacja marki, następnie nieurodzaj, były powodem znacznego podniesienia się poziomu cen w kraju i pogorszyły konjunktury handlu zagranicznego. W rezultacie bilans handlowy kształtował się dla nas w poszczególnych

miesiącach 1924 roku ujemnie i istniała obawa, że obrona złotego będzie w tych warunkach bardzo trudną, a konieczność dostarczania walut obcych na pokrycie nadwyżki przywozu nad wywozem będzie wywoływała dla tych walut tendencję zwykłą. Oczywiście na nasz stosunek finansowy dla zagranicy mają wpływ jeszcze inne warunki, mianowicie wpłaty i wypłaty z tytułu przekazywanych pieniędzy (oszczędności emigrantów, wydatki turystów) dopływu kapitałów, z tytułu udzielonych pożyczek, wpłaty procentów i t. d., co razem z wypłatami z tytułu obrotu towarowego daje t. zw. bilans płatniczy. Ten ostatni nie daje się jednakże ściśle obliczyć, a tembardziej przewidzieć. Stały wzrost jednakże zapasu walut w Banku Polskim wskazuje nam, że, pomimo niepomyślnego bilansu handlowego, bilans płatniczy kształtuje się dla nas dodatnio i, że z tej strony niebezpieczeństwo naszej nowej walucie nie grozi.

Polityka emisyjna Banku Polskiego w związku z powyższem była prowadzona w sposób bardzo ostrożny. Licząc się z faktem niedostatecznego zaopatrzenia gospodarstwa krajowego w środki obiegowe, Bank Polski ciągle zwiększał emisję, czynił to jednakże stopniowo, jak wspominaliśmy, w miarę wzrostu posiadanej zabezpieczenia, aczkolwiek w myśl statutu Bank obowiązany jest posiadać zabezpieczenie w walutach, dewizach i złocie w wysokości tylko 30%, znajdujących się w obiegu banknotów, a kierownicy Banku uważali za wskazane zachować daleko wyższy stosunek zabezpieczenia do emisji. Odnośne cyfry z uwzględnieniem okresu przygotowawczego do otwarcia Banku Polskiego są następujące:

Data	P.K.K.P.	Waluty, dewizy w złotych	Stan emisji marek po przeliczeniu na złote	Wysokość procentowa pokrycia %
31. XII. 23	—	12 302 189	102 181 796	12,04
31. I. 24	—	29 439 820	171 868 400	17,12
29. II. 24	—	83 695 907	234 167 640	28,45
31. III. 24	—	88 246 872	331 248 780	26,54
27. IV. 24	—	110 996 292	317 054 194	35,01

Data	Bank Polski	Waluty, dewizy i złoto	Stan emisji w złotych	Wysokość procentowa pokrycia %
10. V. 24	—	249 915 687	111 116 880	224,91
31. V. 24	—	258 299 633	244 977 010	105,41
30. VI. 24	—	280 490 523	334 405 730	83,88
31. VII. 24	—	311 575 476	394 202 550	79,03
31. VIII. 24	—	299 053 029	430 263 045	69,5
30. IX. 24	—	314 664 024	450 383 770	68,35
31. X. 24	—	328 152 978	503 701 830	65,15
30. IX. 24	—	332 257 553	497 600 470	66,77
31. XII. 24	—	372 408 421	550 873 960	64,89

Jak widzimy, ilość banknotów, znajdujących się w obiegu, wzrosła pięciokrotnie, przyczem pokrycie ich jest stale dwukrotnie większe niż tego wymaga statut. Z wielu stron czyniono Bankowi Polskiemu zarzut, że nie wykorzystuje w dostatecznym stopniu swych praw emisyjnych i nie zwalcza drogą wzmoczonej akcji kredytowej kryzysu gospodarczego; nie jest to słuszne. Nie należy zapominać, że złoty jest walutą nową o nieustalonej jeszcze reputacji, że warunki życia gospodarczego wogóle, a obrotu pieniężnego w szczegól-

ności, są zupełnie różne od przedwojennych i Bank Polski, stawiając swe pierwsze kroki poomacku, musi być bardzo ostrożnym. Gdyby Bank Polski, przy stanie pokrycia około 372 milj., wypuścił oprócz znajdujących się w obiegu około 550 milj. zł blńszce 250 milj. zł, to stosunek pokrycia do emisji byłby około 46%, t. j. byłby wyższy od statutowego. Gdyby jednak emisja ta okazała się nadmierna i kanały obrotu pieniężnego zostały przepelnione, gdyby jednocześnie pod wpływem jakichkolwiek komplikacyj politycznych lub gospodarczych powstała obawa o niżkę złotego, znajdujące się w społeczeństwie w nadmiarze złote przyplnęłyby na giełdę, stwarzając popyt na waluty obce. Bank Polski dla utrzymania kursu złotego byłby zmuszony oddawać waluty obce i wycofywać w ten sposób złote, aż do chwili nastąpienia uspokojenia. Gdyby wycofał w ten sposób 200 milj. zł, to w obiegu pozostałoby 600 milj., zapas zaś walut spadłby z 372 milj. na 172 i pokrycie niżyłoby się do 25%. Wzięliśmy oczywiście przykład jaskrawy i mało prawdopodobny, ale myśl w nim zawarta jest słuszna: nadmierna emisja utrudnia obronę waluty.

Przechodząc do działalności kredytowej należy podkreślić z jednej strony stały rozwój operacji, z drugiej wysunięcie na plan pierwszy kredytów gospodarczych. Poniższa tablica dla okresu przygotowawczego oraz okresu istnienia Banku Polskiego wykazuje to wyraźnie.

Kredyty udzielone przez P. K. K. P. przeliczone na złote			
Data	Skarbowi Państwa	Na cele gospodarcze	
31. XII. 23	90 738 820	33 738 454	
31. I. 24	130 520 548	57 839 025	
29. II. 24	162 235 818	87 458 435	
31. III. 24	162 055 000	125 202 002	
27. IV. 24	162 055 000	147 261 926	

Kredyty udzielone przez Bank Polski			
Data	Skarbowi Państwa	Na cele gospodarcze	W tem dyskonto weksli
10. V. 24	—	119 114 417	118 185 430
31. V. 24	—	128 324 842	126 522 906
30. VI. 24	—	144 689 214	138 862 243
31. VII. 24	17 306 370	174 950 162	168 713 469
31. VIII. 24	45 762 823	207 935 345	199 710 735
30. IX. 24	32 197 268	243 019 027	233 788 177
31. X. 24	31 173 998	257 429 326	245 054 984
30. XI. 24	32 158 981	267 078 566	249 560 999
31. XII. 24	20 770 669	288 930 118	256 954 853

Kredyty na cele gospodarcze wzrosły w ciągu omawianych miesięcy niemal trzykrotnie i są dziewięciokrotnie większe od stanu z dnia 31. 12. 1923 roku. Zadłużenie Skarbu Państwa, które stanowiło tak wielką pozycję w ostatnim bilansie P. K. K. P., w bilansach Banku Polskiego zeszło do roli zupełnie nieznacznej i nie wpływającej na charakter bilansu.

S. P.

Wzór protokołu Walnego Zgromadzenia w sprawie bilansu otwarcia w złotych.

Przy rewizjach wykazuje się, że niektóre Spółdzielnie, wobec przepisów o bilansach otwarcia w złotych, nie spisują protokołów odpowiednich i narażają się na zwoływanie nadzwyczajnych Walnych

Zgromadzeń, przez co powstają niepotrzebne koszty i zmudy czasu. Podaję dla tego poniżej wzór dla takiego Walnego Zgromadzenia.

W z ó r.

Działo się w dnia
Walne Zgromadzenie zagaja Prezes Rady Nadzorczej p. N. N., który konstatuje, że Walne Zgromadzenie jest prawidłowo zwołane i do uchwał zdolne. Zarazem odczytuje porządek obrad, ogłoszony w num. gazety, organu spółdzielni, który brzmi:

- 1) Wybór przewodniczącego Walnego Zgromadzenia,
- 2) Sprawozdanie z rewizji związkowej.
- 3) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej z czynności za rok 1924; przyjęcie bilansu; udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej; podział zysku;
- 4) Przedłożenie bilansu otwarcia w złotych per 31. 12. 24. r. i przyjęcie tegoż.
- 5) Zmiana § 10 i 11 statutu.
- 6) Uchwały wynikające z § 46 Ustawy o Spółdzielniach;
- 7) Wybór członków Rady Nadzorczej i wyngrodzenie członków Rady Nadzorczej.
- 8) Zatwierdzenie regulaminu dla Rady Nadzorczej.
9. Wnioski bez uchwał.

Ad 1. Walne Zgromadzenie wybiera na przewodniczącego p. N. N., który mianuje sekretarzem p. N. N.

Ad 2. W imieniu Rady Nadzorczej prezes tejez odczytuje protokół z odbytej na dniu rewizji związkowej. Zebrani uchwalają przyjąć protokół do wiadomości.

Ad 3. W imieniu Zarządu zdaje p. N. N. sprawozdanie z czynności za r. 1924 i objaśnia poszczególne sumy bilansu, który balansuje tak w aktywach jak pasywach kwotą zł.

Prezes Rady Nadzorczej zdaje sprawozdanie z czynności Rady Nadzorczej i Komisji rewizyjnej i zaznacza, że Rada Nadzorcza odbyła w roku sprawozdawczym posiedzeń a Komisja Rewizyjna posiedzeń Niezapowiedziana rewizja kasy odbyła się przez Prezesa Rady Nadzorczej na dniu Rada Nadzorcza przekonała się, że inwentury zgadzają się z księgami spółdzielni.

Czysty zysk do dyspozycji Walnego Zgromadzenia wynosi zł.

Rada Nadzorcza proponuje zysk ten rozdzielić, jak następuje:

- a) na dywidendę (0/0) zł
 - b) na rezerwę specjalną „
 - c) na „
- jak wyżej razem zł

Walne Zgromadzenie po przeprowadzonej dyskusji przyjmuje bilans, udziela Zarządowi i Radzie Nadzorczej prawem przepisanego pokwitowania i zgadza się na podział zysku według propozycji Rady Nadzorczej.

Ad 4. Następnie referuje członek Zarządu p. N. N. w sprawie bilansu otwarcia w złotych per 31. 12. 24.

Przykład pierwszy:

Według bilansu (patrz przykład bilansu w „Poradniku Spółdzielni“ nr. 2/1925, strona 30 i 31) wynoszą:

Aktywa	76 561.84 zł
Pasywa	41 325.00 „
a zatem majątek wynosi	35 236.84 zł

W danym wypadku majątek wynosi mniej niż połowę z waloryzowanych rezerw. Niewolno więc przeprowadzić waloryzacji ani udziałów, ani wkładów i majątek przechodzi w całości do funduszu zasobowego (rezerwowego).

Walne zgromadzenie uchwała, że majątek ma przejść do funduszu zasobowego (rezerwowego) i przyjmuje następujący bilans:

Aktywa		Pasywa
1		1
2		2
3		3
i t. d.		i t. d.

[Przykład drugi:

Majątek spółdzielni wynosi 50 000 zł.

wkłady zwaloryzowane	50 318 zł
rezerwy zwaloryzowane	30 520 „
udziały zwaloryzowane	41 300 „
razem sumy zwaloryzowane	<u>132 138 zł</u>

Ponieważ majątek Spółdzielni przewyższa połowę z waloryzowanych rezerw, dzieli się majątek (50 000 zł) proporcjonalnie między zwaloryzowane udziały, zwaloryzowane wkłady i zwaloryzowane rezerwy.

Przypada zatem:

- a) na zwaloryzowane udziały, które wynoszą 41 300 zł, z majątku 15 627.60 zł
 - b) na zwaloryzowane wkłady, które wynoszą 50 318 zł, z majątku 22 823.87 „
 - c) na zwaloryzowane rezerwy, które wynoszą 30 520 zł, z majątku 11 548.53 „
- 50 000.— zł

Bilans otwarcia w złotych przedstawia się wobec tego, jak następuje:

Aktywa		Pasywa
1		1
2		2
3		3
i t. d.		i t. d.

Walne Zgromadzenie powyższy bilans, balansujący tak w aktywach jak w pasywach zł, przyjmuje.

Przykład trzeci:

Majątek Spółdzielni wynosi 50 000 zł

udziały zwaloryzowane	1 000 zł
wkłady zwaloryzowane	20 000 „
rezerwy zwaloryzowane	80 000 „
razem sumy zwaloryzowane	<u>101 000 zł</u>

Ponieważ majątek Spółdzielni przewyższa połowę z waloryzowanych rezerw, dzieli się majątek Spółdzielni proporcjonalnie na zwaloryzowane udziały, zwaloryzowane wkłady, zwaloryzowane rezerwy. Przypada więc:

- a) na zwaloryzowane udziały, które wynoszą 1 000 zł, z majątku 495,05 zł
 - b) na zwaloryzowane wkłady, które wynoszą 20 000 zł, z majątku 9 900,99 „
 - c) na zwaloryzowane rezerwy, które wynoszą 80 000 zł, z majątku 39 603,96 „
- razem 50 000.— zł

Wobec tak niskiej kwoty przypadającej z majątku na udziały (495,05 zł) postanowiło Walne Zgromadzenie kwotę przypadłą na udziały, przekazać do funduszu zasobowego (rezerwowego). Bilans otwarcia w złotych przedstawia się wobec tego, jak następuje:

Aktywa		Pasywa
1		1
2		2
3		3
i t. d.		i t. d.

Walne Zgromadzenie bilans ten, balansujący tak w aktywach i pasywach kwotą zł przyjmuje.

U w a g a: Przykład praktyczny proporcjonalnego podziału majątku podaje się na końcu niniejszego artykułu.

Ad. 5. Walne Zgromadzenie przyjmuje jednogłośnie zmianę § 10 ustaw w ten sposób, że udział wynosi 200 zł, a wpłaty roczne najmniej 10 zł.

Również przyjmuje Walne Zgromadzenie jednogłośnie zmianę § 11 w ten sposób że wstępne wynosi 5 zł.

Ad. 6. Odpowiednio do § 46 Ustawy o spółdzielniach uchwała Walne Zgromadzenie:

- a) Spółdzielni wolno przyjmować wkłady do wysokości zł
- b) Spółdzielni wolno zaciągać pożyczki do wysokości zł
- c) Jednemu członkowi wolno udzielić kredytu powyżej do wysokości zł.

Ad. 7. Z Rady Nadzorczej ustępują pp.

Walne Zgromadzenie wybiera ich ponownie. Wybrani oświadczają, że wybór przyjmują.

Ad. 8. Walne Zgromadzenie przyjmuje regulamin dla Rady Nadzorczej w brzmieniu, przeczytanem przez członka Zarządu p. N. N.

Ad. 9. Wniosków nie było.

Członków było obecnych

Po przeczytaniu protokołu zamyka przewodniczący Walne Zgromadzenie.

Podpisy:

(—) (—) (—)
przewodniczący. sekretarz. 3 członków.

Przykład praktyczny proporcjonalnego podziału majątku.

Dotyczy drugiego przykładu.

- A. Majątek wynosi 20 000 zł
 Wkłady zwaloryzowane wynoszą 50 318 zł
 Rezerwy zwaloryzowane 30 520 zł
 Udziały zwaloryzowane 41 300 zł

Wkłady, rezerwy i udziały po zwaloryzowaniu wynoszą zatem ogółem 132 138 zł
 Obliczenie majątku, przypadającego:

- a) na udziały wypadnie:
 41 300 (udziały zwaloryzowane) razy (X)
 50 000 (majątek), podzielone przez 132 138
 (suma zwaloryzowanych kwot) = 15 617,— zł
- b) na wkłady wypadnie:
 50 318 (zwaloryzowane wkłady) razy (X)
 50 000 (majątek), podzielone przez 132 138
 (suma zwaloryzowanych kwot) = 22 823,87 zł
- c) na rezerwy wypadnie:
 30 520 (zwaloryzowane rezerwy) razy (X)
 50 000 (majątek), podzielone przez 132 138
 (suma zwaloryzowanych kwot) = 11 548,53 zł.

B. Dotyczy trzeciego przykładu.

Majątek wynosi 50 000 zł

udziały zwaloryzowane	1 000 zł
wkłady zwaloryzowane	20 000 „
rezerwy zwaloryzowane	<u>80 000 „</u>

Razem suma zwaloryzowanych kwot 101 000 zł
 Obliczenie majątku, przypadającego

- a) na udziały wypadnie
 1000 (udziały zwaloryzowane) razy (X)
 50 000 (majątek), podzielone przez 101 000
 (suma zwaloryzowanych kwot) = 495,05 zł
- b) na wkłady wypadnie
 20 000 (wkłady zwaloryzowane) razy (X)

5 000 (majątek) podzielone przez 101 000 (suma zwaloryzowanych kwot) 9 900,99 zł.

c) na rezerwy wypadnie:

80 000 (rezerwy zwaloryzowane) razy (X)
50 000 (majątek) podzielone przez 101 000 (suma zwaloryzowanych kwot) = 39 603,96 zł.

Dr. Karasiewicz.

W sprawie waloryzacji wkładów oszczędnościowych w spółdzielniach kredytowych.

Z kół spółdzielczych wpłynął do redakcji „Poradnika Spółdzielni” w sprawie powyższej artykuł, który interpretuje rozp. Prezydenta Rzpltej. z dnia 27. XII. 24., dotyczące przerachowania wkładów oszczędnościowych w spółdzielniach, w niektórych punktach w sposób odmienny, jak artykuł umieszczony w nr. 2 „Poradnika”, str. 29 — 31. Wobec tego wyjaśniamy, że Unja ze względu na wątpliwości, jakie nasuwały się przy interpretacji rozporządzenia o przerachowaniu wkładów w spółdzielniach, jeszcze przed napisaniem i ogłoszeniem rzeczzonego artykułu, wystosowała pismo do Rady Spółdzielczej z prośbą o wyjaśnienie sprawy w punktach wątpliwych. Rada Spółdzielcza, po porozumieniu się z Ministerstwem Skarbu, udzieliła Unji odpowiedzi wyjaśniającej, a wykładnia odnośnych tez została uwzględniona w zupełności w opracowaniu artykułu p. Szalkowskiego. Dlatego nie podajemy interpretacji odmiennej uważając, że kwestja została już rozstrzygnięta i narazie nie pozostaje nic innego, jak zastosować się do interpretacji podanej w piśmie Rady Spółdzielczej.

Pismo Rady Spółdzielczej odnosi się przede wszystkim do interpretacji przepisów dotyczących waloryzacji funduszy rezerwowych i nieprzekraczalności granicy wkładów oszczędnościowych ponad 125 złotych.

Ustęp odnośny pisma Rady Spółdzielczej brzmi jak następuje:

„Zdaniem Ministerstwa przepis prawa nie ma tutaj na celu zapewnienie spółdzielni conajmniej połowy posiadanych dawniej kapitałów rezerwowych, lecz ustalenie kryterjum dla określenia stopnia zamożności spółdzielni, pozwalającego na waloryzację wkładów. Jeżeli zatem „kapitał własny” dorówna lub przekroczy fundusze rezerwowe i specjalne, to w całej rozciągłości obowiązuje zasada, ustanowiona w pierwszym zdaniu punktu 9. W tej mierze Ministerstwo nie zamierza wydać żadnych przepisów wykonawczych.

Postulat Rady Spółdzielczej o nieprzekraczalności waloryzacji wkładów ponad stopę przerachowania, ustanowioną dla banków, nie spotkał się z uznaniem ze strony Ministerstwa Skarbu, które znajduje, że, o ile obowiązek przerachowania jest dla Banków obowiązujący, o tyle w spółdzielniach uzależniony został od stopnia zamożności. Jeżeli zatem stan finansowy spółdzielni pozwala na przerachowanie wkładów w stopniu wyższym, niż w bankach, niema powodu stawiania temu tamy z krzywdą dla wkładców”.

Wobec powyższego wyjaśnienia spółdzielnie, odnośnie do waloryzacji wkładów oszczędnościowych, winny zastosować się do wskazówek arty-

kułu umieszczonego w „Poradniku Spółdzielni” Nr. 2 z d. 15. I. 1925 r., p. t. „Waloryzacja depozytów w spółdzielniach kredytowych w związku z przeszacowaniem bilansów”, i do powyżej umieszczonego artykułu na str. 67—69, p. t. „Wzór do protokołu Walnego Zgromadzenia”.

Obniżenie wysokości odsetek prawnych.

Rozporządzeniem Ministra Skarbu z dnia 24 stycznia r. b. (Dz. U. Nr. 9 poz. 72) została wysokość odsetek prawnych z dniem 1 lutego obniżona do 15 proc. w stosunku rocznym. Stopę 15% stosuje się również do tytułów prawnych, powstałych przed 1 lutego r. b., z tem jednakże, że odsetki te oblicza się od 1 lutego. Do tego terminu natomiast pobierać można odsetki ustalone rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej o odsetkach prawnych z dnia 22. 8. ub. r., t. j. 24 proc. w stosunku rocznym (patrz Poradnik Nr. 2 z r. bież. „Rozporządzenie o wysokości odsetek prawnych”).

Dla uniknięcia nieporozumień zaznacza się, że odróżniać należy odsetki, ustalone rozporządzeniami o lichwie pieniężnej od odsetek prawnych, ustalonych osobnymi rozporządzeniami. Rozporządzenia o lichwie pieniężnej bowiem określają najwyższe umowne odsetki, które pobierać wolno w stosunkach prywatno-prawnych, a więc od weksli, od pożyczek, od kredytów w rachunku bieżącym i t. p., których wysokość podają spółdzielnie na przesyłanych co miesiąc do Związków rewizyjnych wykazach. Co do tych odsetek miarodajne jest rozporządzenie z dnia 14 listopada r. ub. (patrz Poradnik Nr. 22 z r. ub. „Nowe rozporządzenie o lichwie pieniężnej”).

Natomiast odsetki prawne (odsetki zwłoki), które w toku interesów spółdzielni zachodzą tylko rzadko, stosuje się w wypadkach, gdy bądź to stopa procentowa nie została między stronami umówiona, a jednak strona posiada do niej tytuł prawny, bądź też gdy dłużnik popadł w zwłokę, a więc n. p. przy wekslu protestowanym. — Przed wojną i aż do ukazania się rozporządzenia z dnia 22. 8. ub. r., w b. dz. pruskiej wynosiły odsetki prawne od weksli protestowanych 6 proc., z sporów rozstrzyganych na podstawie kodeksu handlowego 5%, a na podstawie prawa cywilnego 4%, mimo, że umowne procenty, n. p. od weksli, były wyższe wzgl. niższe. Wyżej omówione rozporządzenie ujednoliciło różne te stawki, ustanawiając wysokość odsetek prawnych na 24% w stosunku rocznym, a od 1 lutego b. r. na 15% w stos. rocznym. Stopa ta ustanowiona została na obszarze całego Państwa, gdyż dotąd poszczególne były dzielnice różniły się pod tym względem aż do ukazania się odnośnych rozporządzeń tak, że obecnie dotychczasowe ustawy niejednolite w poszczególnych dzielnicach upadają.

Nowa instrukcja Rady Spółdzielczej

w przedmiocie sposobu sporządzania przez spółdzielnie sprawozdań rocznych.

Na ostatnim posiedzeniu Rady Spółdzielczej z dnia 10. 12. 1924 r., uchwalona została na podstawie artykułu 55 i 108 ustawy o spółdzielniach z dnia 29 października 1920 r. nowa instrukcja w przed-

miocie sprawozdań spółdzielni. Nowa instrukcja, w porównaniu do dawniejszej, znacznie jest rozszerzona i zawiera wiele szczegółów, do których należy się obecnie stosować.

Instrukcja dzieli się na dwie zasadnicze części:

Pierwsza część odnosi się do wiadomości ogólnych, dotyczących wszystkich typów spółdzielni. Są tu uwzględnione wszelkie szczegóły, odnoszące się tak do zewnętrznego ustroju spółdzielni, jak i do wewnętrznej struktury i wewnętrznej gospodarki spółdzielni, nie wyłączając pozycji bilansowych, obrotowych, obrachunków zysków i strat, kosztów handlowych, podziału nadwyżki, ruchu w składzie członków i statystyki zawodowej członków.

Druga część zawiera osobne przepisy dla poszczególnych typów spółdzielni, w szczególności dla spółdzielni kredytowych, spółdzielni handlowych i wytwórczych, jako to spożywców, handlowo-rolniczych, magazynowych, wytwórczych i innych, spółdzielni budowlanych i mieszkaniowych. Wiadomości poszczególnych spółdzielni odnoszą się do działalności specjalnych danej kategorii, a więc w spółdzielniach kredytowych przeważnie do kredytów i do wkładów oszczędnościowych, w handlowych do sprzedaży i zakupu towarów, w spółdzielniach budowlanych do budynków i mieszkań.

Do nowej instrukcji zostały wprowadzone wiadomości, które znajdują się po większej części w związkowych sprawozdaniach. Jednakże ujęcie ich jest często inne, a w wielu wypadkach wymagane są nadto dane, których spółdzielnie nie uwzględniają. Wobec tego formularze sprawozdań związkowych będzie trzeba w przyszłości zmienić i je dostosować do przepisów nowej instrukcji lub dawniejsze odpowiednio uzupełnić. Mimo, że układ bilansu nie został ujęty w ogólnie obowiązujące normy, wszakże niektóre żądane wiadomości z konieczności prowadzą do ujednoczenia szematu bilansowego. Dla spółdzielni ważny jest przepis, według którego termin nadesłania przez związki zbiorowego sprawozdania spółdzielni do Rady Spółdzielczej o jeden rok został skrócony. Sprawozdanie Związku bowiem należy przedłożyć Radzie Spółdzielczej w przeciągu jednego roku od daty zamknięć rocznych. Spółdzielnie będą zatem zniewolone przyspieszyć termin nadsyłania do Związku swych sprawozdań rocznych, aby sprawozdanie związkowe mogło się ukazać w przepisany terminie. Aczkolwiek instrukcja stosuje się do zamknięć rachunkowych w dniu 31. 12. 25 r., lub później, jednakże zaleca się uwzględnić ją już przy następnym sprawozdaniu, aby jak najprędzej przygotować się do ujednoczenia podstaw, według których będzie można ułożyć jednolitą dla całej Polski statystykę spółdzielni, tak bardzo potrzebną, ze względów praktycznych jak i teoretycznych.

Najważniejsze przepisy instrukcji są następujące:

I.

Sprawozdanie powinno zawierać:

- 1) firmę spółdzielni w pełnym brzmieniu statutowym,
- 2) dokładne oznaczenie siedziby, (województwo, starostwo, dokładny adres),
- 3) oznaczenie miejscowości, w których spółdzielnia posiada oddziały lub sklepy,

- 4) rok założenia spółdzielni (rozpoczęcia czynności) i datę pierwszego zarejestrowania spółdzielni,
- 5) wykaz przedsiębiorstw pomocniczych (wytwórci i innych) prowadzonych przez spółdzielnie,
- 6) oznaczenie okresu rachunkowego objętego sprawozdaniem,
- 7) wymienienie Związku Rewizyjnego, którego spółdzielnia jest członkiem,
- 8) oznaczenie daty ostatniej rewizji dokonanej na podstawie artykułu 60—65 ustawy o spółdzielniach lub na mocy ustaw dawniejszych,
- 9) imiona i nazwiska członków Zarządu i Rady z podaniem ich stanu społecznego, (zawodu, zatrudnienia),
- 10) liczbowy wykaz najemnego personelu technicznego i biurowego,
- 11) ilość posiedzeń odbytych przez Radę oraz ilość odbytych Walnych Zgromadzeń,
- 12) ilość zebrań dyskusyjnych (odczytów, pogadanek),
- 13) statutową wysokość udziałów i wpisowego,
- 14) wysokość statutowej odpowiedzialności członków — oraz w spółdzielniach z odpowiedzialnością ograniczoną — sumę łącznej odpowiedzialności wszystkich członków w dniu zamknięcia rachunków rocznych,
- 15) ruch w składzie członków (liczba członków na początku roku, liczba przybyłych i wykreślonych oraz liczba pozostałych z końcem roku),
- 16) podział liczby pozostałych członków według stanu społecznego:
 - a) właściciele gospodarstw rolnych,
 - b) właściciele przedsiębiorstw wytwórczych i handlowych,
 - c) robotnicy rolni i przemysłowi,
 - d) urzędnicy państwowi i prywatni,
 - e) inni, (pozostałe zawody),
- 17) obroty na poszczególnych rachunkach księgi głównej,
- 18) bilans,
- 19) rachunek strat i zysków,
- 20) grupowy wykaz kosztów handlowych z podaniem sum wydatkowych na
 - a) płace Zarządu i Rady, b) płace personelu,
 - c) ubezpieczenia, d) podatki, e) opłata na rzecz Związku, f) wydatki na cele kulturalne,
- 21) podział nadwyżki (zysku), według zapadłej na Walnym Zgromadzeniu uchwały.

II.

Prócz wiadomości, zaznaczonych poprzednio, sprawozdanie powinno zawierać:

- A) w spółdzielniach udzielających pożyczek i przyjmujących wkłady:
 - a) najwyższy kredyt, udzielony przez spółdzielnie w roku sprawozdawczym,
 - b) najniższą i najwyższą stopę procentu, pobieranego od pożyczek wszelkiego rodzaju,
 - c) ilość i sumę udzielonych w ciągu roku sprawozdawczego pożyczek (pod wszelką postacią, z podziałem na pożyczki, zaciągnięte przez członków i przez osoby obce),
 - d) sumę wkładów wniesionych i wypłaconych,
 - e) ilość rachunków wkładowych wykazujących najniższą i najwyższą stopę procentu wypłaconego od wkładów,

B) W spółdzielniach zajmujących się handlem i wytwórczością (spółdzielnie spożywców, handlowo-rolne, rolnicze, wytwórcze, magazynowe i t. p.):

- a) wartość towarów 1) wyprodukowanych w własnych wytwórniach, 2) nabytych w Spółdzielczej Centrali Gospodarczej, 3) z innych źródeł,
- b) wartość towarów sprzedanych z podziałem na sprzedaż: 1) członkom, 2) związkowym centralom gospodarczym, 3) osobom obcym.
- e) liczbę pracowników zajętych w poszczególnych wytwórniach własnych.

C) W spółdzielniach zajmujących się budową i dostarczeniem członkom pomieszczeń (spółdzielnie budowlane i mieszkaniowe):

- a) ilość i wartość ukończonych budowli z podziałem na mieszkalne i gospodarskie oraz ilość nowych mieszkań dostarczonych członkom,
- b) ilość budynków wznoszonych lecz nieukończonych,
- c) ilość i cena budowli nabytych dla celów mieszkaniowych,
- d) ilość mieszkań zajmowanych przez członków w domach spółdzielni,
- e) ilość budowli, których tytuł własności został przepisany na członków,
- f) wartość wyprodukowanych materiałów budowlanych,
- g) wartość materiałów nabytych w spółdzielczej centrali gospodarczej i z innych źródeł,

D) W innych spółdzielniach: wiadomości analogiczne do wskazanych w punktach A, B i C, a odpowiadające rodzajowi prowadzonego przez spółdzielnię przedsiębiorstwa.

Pozatem sprawozdanie może zawierać inne wiadomości nieobjęte instrukcją niniejszą.

Sprawozdanie powinno być sporządzone w terminie, wskazanym przez statut spółdzielni, a w braku odpowiednich wskazań w takim czasie, by po sprawdzeniu go i przyjęciu przez Radę oraz Komisję Rewizyjną (jeżeli powołanie jej statut przewiduje) mogło być wyłożone w lokalu spółdzielni, stosownie do wymagań ustępu 2 art. 55 ustawy o spółdzielniach conajmniej na 2 tygodnie przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Sprawozdanie, podpisane przez wszystkich członków Zarządu i sprawdzone przez Radę, należy starannie przechowywać w aktach spółdzielni.

W ciągu miesiąca od daty zatwierdzenia przez Walne Zgromadzenie dwa odpisy sprawozdania wraz z dwoma odpisami protokołu z obrad Walnego Zgromadzenia powinien Zarząd — stosownie do wymagań art. 59 ustawy o spółdzielniach — przesłać Radzie Spółdzielczej za pośrednictwem Związku Rewizyjnego, którego spółdzielnia jest członkiem lub też bezpośrednio, jeżeli spółdzielnia do Związku takiego nie należy.

Zgodność odpisu z oryginałami Zarząd stwierdza podpisami pod firmą spółdzielni.

Obowiązkowi złożenia Radzie Spółdzielczej sprawozdań rocznych i protokołów Walnych Zgro-

madzeń Spółdzielni, należących do Związku Rewizyjnego, staje się zadość, jeżeli Związek przedłoży Radzie Spółdzielczej w dwóch egzemplarzach zbiorowe sprawozdania spółdzielni, doń należących w przeciągu jednego roku od daty zamknięć rachunków.

Przepisy instrukcji niniejszej stosują się również do zrzeseń, wymienionych w artykule 117 ustawy o spółdzielniach oraz do spółdzielni, będących w likwidacji (artykuł 77 ust. o spółdzielniach).

□ Z naszego ruchu spółdzielczego □

Tarnopol. Podolski Bank Spółdzielczy. Z inicjatywy i pod przewodnictwem marszałka powiatu dra Stefana Godlewskiego zorganizowała się w Tarnopolu Spółdzielnia Kredytowa pod zarejestrowaną firmą: „Podolski Bank Spółdzielczy”. Podolski Bank Spółdzielczy w Tarnopolu powstał dla zaspokojenia dotkliwie wszystkim warstwom ludności powiatu dającego się odczuć braku kredytu, a przede wszystkim w chwili obecnej dla poparcia rolnictwa dotkniętego ciężką klęską nieurodzajów. Zadania w kierunku poparcia rolnictwa przez udzielenie odpowiednich kredytów są istotnie niesłuchane aktualnie. To też choćby drobne kredyty udzielone w chwili obecnej członkom swoim będą miały bardzo poważne znaczenie dla ułagodzenia katastrofalnej klęski.

Spółdzielnia należy do Związku Stowarzyszeń Zarobkowych i Gospodarczych we Lwowie, związku rewizyjnego upoważnionego przez Ministerstwo Skarbu do kontroli Spółdzielni. Techniczne agendy organy statutowe Spółdzielni powierzyły p. A. Samotusowi, rutynowanemu kierownikowi bankowemu. Wierzymy, że instytucja ta, która ma wielkie zadania, w rozwoju życia gospodarczego znacznej części Podola, znajdzie u całego społeczeństwa, tudzież u czynników rządowych i samorządowych, zaufanie i poparcie.

Kursy spółdzielcze. Celem zaznajomienia Spółdzielni z najnowszymi rozporządzeniami oraz zapoznania ich z praktyczną stroną zastosowania niektórych przepisów prawnych, Związek Spółdzielni Zarobkowych i Gospod. w Poznaniu urządził kursy spółdzielcze, które odbyły się w Poznaniu 27 i 28 stycznia, w Tczewie dnia 5 lutego i w Grudziądzu dnia 6 lutego b. r. Porządek wykładów był następujący: ustawa wekslowa i czekowa, waloryzacja zobowiązań prywatno-prawnych, przeszacowanie bilansów i ustawa bankowa.

W kursach wzięły spółdzielnie liczny udział, a dyskusja, jaka się wywiązała po każdym referacie, świadczyła o wielkiem zainteresowaniu uczestników do kwestyj i zagadnień poruszanych.

Zrzeszenie Członków Zarządu Spółdzielni Kredytowych. W sobotę 21 lutego br. o godzinie 12-tej w południe odbędzie się zebranie w salce Resursy Kupieckiej w Poznaniu przy pl. Wolności. Na porządku obrad: 1. Sprawa waloryzacji i przeszacowania biletów. 2. Ustawa bankowa. 3. Sprawy bieżące. Zarząd prosi o liczne i punktualne przybycie tak członków jak gości wprowadzonych przez członków.

SPRAWY BIEŻĄCE.

I Do uczestników Związku Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych w Poznaniu.

Dotyczy składki związkowej za I-szy kwartał r. b.

Mimo ogłoszenia w „Poradniku Spółdzielni” nr. 1 oraz rozesłanego cyrkularza nr. 2-gi z dnia 16. stycznia rb. jeszcze pewna część Spółdzielni nie uściła w oznaczonym terminie składki związkowej za pierwszy kwartał r. b. ani też nie nadesłała nam życzonych w cyrkularzu zestawień, bilansów i t. d., na mocy których składki zostały obliczone wzgl. należało je obliczyć.

Zwracamy się ponownie do Spółdzielni, zwlekających z zapłatą składki, o obliczenie i odwrotne przekazanie jej do Banku Związku, Oddziału Spółdzielczego, na nasz rachunek „Kasa Związku”. Równocześnie należy nadesłać zestawienia sprzedanych towarów, bilanse i t. d., według których składkę obliczono. Przekazanie składki bez nadesłania życzonych zestawień, bilansów i t. d. uważać będziemy jako zaliczki, które potrącimy od składki, ustalonej według naszego własnego oszacowania. Jak to już we wspomnianym cyrkularzu zaznaczyliśmy, nałożymy nieodwołalnie na Spółdzielnie, zwlekające z zapłatą, składkę według własnego oszacowania i obciążymy nią rachunek Spółdzielni w Oddziale Spółdzielczym Banku Związku.

W interesie Spółdzielni leży, aby obliczoną składkę odwrotnie przekazały i nadesłały życzone podkładki, gdyż oszacowanie w niejednych wypadkach mogłoby być mimowoli dla Spółdzielni niekorzystne.

Poznań, dnia 15 lutego 1925.

Patronat.

Szanownym Spółdzielniom przypominamy ponownie, że stosownie do uchwały sejmikowej są obowiązane do abonowania „Poradnika Spółdzielni” w dwóch egzemplarzach. Ponieważ abonament „Poradnika” wynosi kwartalnie 3 zł za jeden egzemplarz, przeto za dwa egzemplarze należy przekazać tytułem abonamentu 6 złotych do Banku Związku Sp. Zarobk., Oddział Spółdzielczy, na konto Spółdzielni Wydawniczej, wzgl. na konto P. K. O. Poznań nr. 206 013. Dla uproszczenia sprawy, stosownie do komunikatu z dnia 1 lutego b. r., obciążymy kwotą powyższą rachunek bieżący w Banku Związku wszystkich tych Spółdzielni, które do dnia 15 lutego b. r. nie uściły przedpłaty za I kwartał.

Poznań, 15 lutego 1925.

Patronat.

Szanowne Spółdzielnie

rolniczo-handlowe prosimy o niezwłoczne nadesłanie następujących dokumentów na przesłanych swego czasu formularzach do naszego sprawozdania związkowego za r. 1924:

- 1) Sprawozdanie roczne, ustawione w złotych, przeliczonych po kursie 1 800 000,—, w 2 egzemplarzach.
- 2) wykaz sprzedanych towarów w centnarach, w dwóch egzemplarzach.
- 3) odpis kompletnej inwentury — pod koniec roku sprawozdawczego, ustawionej w złotych, przeliczonych po kursie 1 800 000,—,

- 4) odpis protokołu Walnego Zgromadzenia, które zatwierdziło sprawozdanie roczne, w dwóch egzemplarzach.
- 5) odpis ewentl. nowoprzyjętych zmian statutu, w dwóch egzemplarzach.
- 6) Pozatem prosimy o nadesłanie przeszacowanego bilansu otwarcia p. 1 lipca 1924 r., zatwierdzonego przez Walne Zgromadzenie, w dwóch egzemplarzach na zwykłych arkuszach papieru.

Jeżeli Walne Zgromadzenie jeszcze się nie odbyło, prosimy ze względu na artykuł 47 Ustawy o Spółdzielniach termin możliwie przyspieszyć i pracę około ustawienia zwaloryzowanego bilansu ukończyć, tak, abyśmy mogli wszystkie sprawozdania otrzymać w jak najkrótszym czasie.

Poznań, dnia 15 lutego 1925.

Patronat.

KSIAŻKI NADESŁANE.

Dr. Kazimierz Bajoński. W sprawie waloryzacji wkładów oszczędnościowych. Referat wygłoszony na zebraniu posłów wielkopolskich i prasy poznańskiej w dniu 3 listopada 1924 r. Poznań 1925. Nakładem Poznańskiego Oddziału Związku Banków w Polsce. Str. 26.

Celem wszechstronnego oświetlenia sprawy waloryzacji, Poznański Oddział Związku Banków w Polsce zwołał na dzień 3 listopada 1924 r. konferencję posłów wielkopolskich i prasy poznańskiej. Referat, wygłoszony przez Prezesa wspomnianego oddziału, Dr. Kazimierza Bajońskiego, przedstawia w treściwy i wymowny sposób ponury obraz gospodarki inflacyjnej. Po dotkliwych klęskach wojennych, po zburzeniu fabryk, domów mieszkalnych i całych siedlak przez bezpośrednie działania wojenne, przyszyły szkody, spowodowane przez dewaluację, nastąpiła dewastacja majątku narodowego i mienia poszczególnych obywateli. Krzywda, jaka spotkała liczne rzesze społeczeństwa, zwłaszcza deponentów, przez dewaluację oszczędności ludowych, jest nad wyraz dotkliwa i przykra, a rozgorzczenie poszkodowanych zrozumiałe. Jednakże krzywdę tę nie spowodowały banki. Nie z bogaciwszy się podczas wojny, poniosły one znaczne straty, jak to wykazują bilanse złotowe — największy przed wojną bank, Polski Bank Handlowy w Warszawie stracił 84% kapitału zakładowego. — Wobec tego banki nie są w możności waloryzować wkładów wyżej, niż w stopniu przewidzianym w rozporządzeniu. Należy się pogodzić z rewolucją majątkową, wywołaną przez dewaluację, gdyż waloryzacja zupełna wywołałaby kontrrewolucję, która następnie musiałaby pociągnąć za sobą nieobliczalne skutki. Jest rzeczą niemożliwą zmienić historję minionych lat pod kątem widzenia sprawiedliwości.

Dr. Franciszek Stefczyk. Stanowisko spółdzielczości w rolnictwie. Warszawa 1925. Wydawnictwo Zjednoczenia Związku Spółdzielni Rolniczych Rzeczypospolitej Polskiej w Warszawie. Str. 16.

Treść broszurki stanowi referat ś. p. Dr. Stefczyka, który jakby w przewidzeniu bliskiego końca pracowitego swego żywota, na Pierwszym Kongresie Rolniczym w Warszawie, streścił swój świa-

topogład spółdzielczy, w zarysie programowym głęboko obmyślanym i uzasadnił stanowisko spółdzielczości w rolnictwie. Autor wychodzi z założenia, że spółdzielczość nie jest tylko modną formą chwilowych powierzchownych nastrojów i poczynań gospodarczo-społecznych, lecz wielkim i głębokim prądem naturalnym w rozwoju stosunków gospodarczych u narodów stojących na najwyższym poziomie cywilizacji. Spółdzielczość, jako taka, opierając się na tych samych ideowych podstawach ma wspólne cele ogólne i te same główne zasady działania. Ale w tym całym ruchu spółdzielczym, jednolitym w swych podstawach i swych celach, autor odróżnia kierunek spółdzielczości rolniczej, obejmującej całe rzesze producentów rolnych w odróżnieniu do spółdzielczości spożywczej. Program swój, czyli mały katechizm o spółdzielczości rolniczej, jak go nazywa ś. p. Franciszek Stefczyk, streszcza się w dziewięciu тезach, określających ogólne stanowisko spółdzielczości w rolnictwie, jej zadania i główne drogi do celu, ideał społeczny i granice, stosunek do mniejszych rolników i robotników rolnych, jako też do większych rolników, wreszcie stosunek do partji i państwa.

Komitet Redakcyjny stanowią: W. Badura, J. Bielecki, Prof. Fr. Bujak, Inż. Z. Chmielewski, H. Smoliński, M. Strzetelski, L. Twarecki, S. Zabłocki i P. Żaluski.

Wydawnictwo to powstało z połączenia Iwowskiego „Czasopisma Spółek Rolniczych“ i warszawskiego „Czasopisma Spółdzielni Rolniczych“.

Zadaniem „Czasopisma“ jest: 1. krzewienie uświadczenia spółdzielczego wśród rolników, 2. podawanie fachowych rad i wskazówek organizatorom i kierownikom spółdzielni rolniczych różnego typu, 3. podawanie wiadomości o stanie i rozwoju spółdzielczości rolniczej w kraju i zagranicą, 4. informowanie Czytelników o działalności innych typów spółdzielni i organizacyj rolniczych i społecznych.

Ukazał się obecnie Nr. 3 Czasopisma z datą 30-go stycznia, który zawiera treść następującą: Potrzeba reorganizacji. Kasy Stefczyka. Bacność mleczarnie! Dziwołagi sądowe. Z naszego ruchu. Wiadomości różne. Rady i wskazówki. Z piśmiennictwa. Rejestr spółdzielni.

PRZEGLĄD CZASOPISM.

„Czasopismo Spółdzielni Rolniczych“ — organ Zjednoczenia Spółdzielni Rolniczych Rzeczypospolitej Polskiej pod redakcją Wincentego Badury wychodzi od 1-go stycznia 1925 r. trzy razy na miesiąc.

ZMIANA OSÓB.

Rolnik w Wągrówcu. Rada Nadzorcza wybrała na posiedzeniu z dnia 29 I. 1925 r. w miejsce ustępującego II-go członka Zarządu Dr. Lichoniewicza, p. Antoniego Niemczewskiego z Wągrówca i p. Ludomirę Strzyczyńską z Wągrówca.

Rolnik w Krzywiniu. Jako kierownika wybrano p. Jaroszyńskiego.

OGŁOSZENIA.

REJESTR SPÓŁDZIELNI.

R. Sp. 7.
126

1 W rejestrze Spółdzielni Sądu tutejszego zapisano przy firmie „Bank Ludowy, Spółdzielnia z odpowiedzialnością nieograniczoną w Łobżeniczy“, że uchwałą Walnego Zgromadzenia z dnia 31 marca 1924 r. został § 11, 12 i 50 statutu zmieniony w następujący sposób:

§ 11. Udział wynosi 20 000 000,— mkp., każdy członek Spółdzielni płaci na udział 2 000 000,— mkp. rocznie.

§ 12. Przystępujący członek płaci 2 000 000,— mkp.

§ 50. Wszelkie ogłoszenia winny być umieszczone w „Poradniku Spółdzielni“.

Łobżenica, dnia 21 maja 1924 r.

Sąd Powiatowy.

1 Do rejestru Spółdzielni wpisano dziś pod nr. 42 przy zapisanej Spółdzielni: „Samopomoc“ Spółdzielnia zapisana z ograniczoną odpowiedzialnością w Golinie:

Z Zarządu wystąpił ks. proboszcz Toboła, a na jego miejsce został wybrany Ludwik Tomaszewski z Golinie.

Jarocin, dnia 5. stycznia 1925.

Sąd Powiatowy.

Firm. 15/25.

Spółdz. II. 102.

2 Zmiany i dodatki dotyczące wpisanej już spółdzielni. Do rejestru wpisano dnia 30 stycznia 1925.

Siedziba firmy: Tarnopol.

Brzmienie firmy: Podolski Bank spółdzielczy, spółdzielnia zarejestrowana z ogr. odpowiedzialnością.

Na posiedzeniu Rady Nadzorczej dnia 30. XII. 1924 zamianowano dyrektorem tegoż Banku p. Adama Samotusa.

Tarnopol, dnia 26 stycznia 1925.

Sąd Okręgowy, jako handlowy Oddział II.

1 W naszym rejestrze Spółdzielni wpisano dziś pod nr. 17 Bank Ludowy, Sp. zap. z nieograniczoną odpowiedzialnością w Wielkim Chrzypsku, że uchwałą Walnego Zgromadzenia z 21 marca 1922 uzgodniono statut z przepisami ustawy z dn. 29 października 1920.

Firma Spółdzielni brzmi teraz:

Bank Ludowy, Spółdzielnia z nieograniczoną odpowiedzialnością w Wielkim Chrzypsku. Przedmiotem Spółdzielni jest przyjmowanie wkładów oszczędnościowych, udzielanie członkom pożyczek oraz załatwianie wszelkich innych czynności bankowych. Wysokość udziału wynosi 100 złotych, na który należy rocznie wpłacić przynajmniej 1 zł.

Każdemu członkowi wolno zadeklarować tylko jeden udział, którym odpowiada za zobowiązanie Spółdzielni, a oprócz tego ponoszą członkowie odpowiedzialność nieograniczoną całym majątkiem. Zarząd składa się z trzech członków, którymi są ks. Roman Panowicz, proboszcz i Józef Grzesiak i Jan Gawrych, rolnicy z Wielkiego Chrzypska.

Do oświadczenia woli w imieniu Spółdzielni potrzebne jest współdziałanie co najmniej dwóch członków Zarządu, którzy podpisują w ten sposób, że do firmy Spółdzielni dołączają swe podpisy.

Czas trwania Spółdzielni jest nieograniczony.

Spółdzielnia ogłasza w „Poradniku Spółdzielni“ w Poznaniu.

Rok kalendarzowy jest rokiem obrachunkowym.

Do likwidacji stosuje się przepisy ustawy o spółdzielniach.

Międzychód, dnia 28 stycznia 1925.

Sąd Powiatowy.

1 W tut, rejestrze Spółdzielni pod nr. 2 wpisano przy firmie: Bank Ludowy, Spółdzielnia z odpowiedzialnością nieograniczoną w Łęgu, że udział wynosi 500 zł, każdy członek płaci rocznie na udział przynajmniej 10 zł. Wyższe wpłaty policza się tylko na rok bieżący. Pismem przeznaczonym do ogłoszeń jest „Poradnik Spółdzielni“ w Poznaniu.

Czersk, dnia 18. stycznia 1925 r.

Sąd Powiatowy.

Lcz. Firm.: 126/25.

Nr. spółdz. 51.

2 Wpisano dnia dzisiejszego przy firmie „Kresowy Bank Spółdzielczy z ograniczoną odpowiedzialnością w Złoczowie“, przedtem „Kasa Zaliczkowa“ w Złoczowie“

I. że Walne Zgromadzenie z 24 sierpnia 1924 uchwaliło zmianę § 16 statutu przez podwyższenie udziału z kwoty 1000 mk. na 50 zł.

II. Zarząd Spółdzielni ustanowił pełnomocników p. Stanisława Małyego, sędziego Sądu Okręgowego w Złoczowie i p. dr. Dawida Naglera, adwokata w Złoczowie po myśli art. 30 Ustawy o spółdzielniach z upoważnieniem do podpisywania weksli, zaciągania pożyczek i prowadzenia procesów.

Złoczów, dnia 23 stycznia 1925.

Sąd Okręgowy jako handlowy O. II.

3 Sąd Okręgowy w Białymstoku, jako Rejestrowy obwieszcza, iż w dniu 8 stycznia 1925 r. do rejestru handlowego dział C wciągnięta została następująca firma pod Nr. 89.

Firma Spółdzielni: „Bank społeczny w Białymstoku, spółdzielnia z ograniczoną odpowiedzialnością.“
Przedmiot: przyjmowanie wkładów i udzielanie wszelkiego rodzaju kredytu oraz załatwianie innych czynności z zakresu obrotu pieniężnego. Siedziba: Białystok, ulica Polna nr. 21. Wysokość udziału wynosi 15 złotych, płatnych jednorazowo przy przystąpieniu do spółdzielni. Zarząd spółdzielni stanowią: Aleksander Gładysz, Zygmunt Machnac i Teodor Łowiecki, zamieszkali w Białymstoku: pierwszy przy ul. Artyleryjskiej pod nr. 15, drugi przy ul. Knyszyńskiej pod nr. 15 i trzeci przy ul. Sosnowej pod nr. 76. Na wszelkiego rodzaju zobowiązaniach, zaciąganych w imieniu spółdzielni powinny być umieszczone podpisy przynajmniej dwóch członków Zarządu; to samo dotyczy wszelkich pokwitowań i listów, wysyłanych w imieniu spółdzielni; podpisy winny być czynione pod stemplem firmy. Członkami Rady Nadzorczej są: Wiktor Kulikowski, Mieczysław Malinowski, Witold Łuszczewski, Teodor Szmidt, Zygmunt Malinowski i Henryk Zashtofft oraz zastępcami Stefan Sulikowski, Teofil Jaworowski i Bolesław Dworakowski, zamieszkali w Białymstoku. Spółdzielnia zawiązana została w dniu 20 grudnia 1924 r. na czas nieograniczony.

Firm: 383 24.

Stow. I. 49. IV. 49.

2 W rejestrze Spółdzielni wpisano dnia 11 września 1924 przy spółdzielni Kasa Zaliczkowa „Nadzieja“ w Sądowej Wiszni spółdzielnia z ograniczoną odpowiedzialnością następujące zmiany: że na Walnym Zgromadzeniu członków spółdzielni odbytem dnia 23 lipca 1924 uchwalono zmianę §§ 12, 45 i 47 statutu w dołączonym protokole Walnego Zgromadzenia bliżej określone.

Przemysł, 6 września 1924.

Sąd okręgowy jako handl. O. IV.

Firm. 117/24.

Stow. I. 3.

2 W rejestrze Spółdzielni wpisano dnia 13. 10. 1924 przy Spółdzielni Bank Spółdzielczy Rzemieślników i Rolników z ograniczoną odpowiedzialnością w Przemysłu następujące zmiany: że na Zgromadzeniu Rady Nadzorczej odbytem dnia 6. września 1924. wybrano p. Bolesława Drozda dyrektorem a skreślono z listy członków dyrekcji p. Jana Mażyłowicza z powodu rezygnacji.

Przemysł, 11. października 1924.

Sąd Okręgowy O. IV.

3 Do Rejestru Spółdzielni przy Sądzie Okręgowym w Sosnowcu zapisano dnia 13 stycznia 1925 r. następującą spółdzielnię:

130. „Proszowskie Towarzystwo Pożyczkowo-Oszczędnościowe w Proszowicach - spółdzielnia zajerestrowana z nieograniczoną odpowiedzialnością“ z siedzibą w Proszowicach. Spółdzielnia ma na celu udzielanie członkom kredytu na możliwie dogodnych warunkach, przyjmowanie wkładów oszczędności, prowadzenie biura porady gospodarczej, zakładanie czytelni, bibliotek i t. p. Udział wynosi 50 złotych, płatny odrazu lub ratami w ciągu roku. Zarząd stanowią: 1. Kazimierz Jasicki, 2. Jan Bujakowski i 3. Józef Zamojski, zastępca Józef Piątek. Czas trwania spółdzielni nieograniczony, do ogłoszeń przeznaczono „Poradnik Spółdzielni Kredytowych“, rokiem obrachunkowym jest rok kalendarzowy, zarząd składa się z 3 członków i 3 zastępców za spółdzielnię podpisuje 2-ch członków zarządu, rozwiązanie spółdzielni następuje w wypadkach w ustawie przewidzianych.

WALNE ZGROMADZENIA.

Walne Zebranie

Spółdzielni Przemysłu Domowego Znicz

odbędzie się w **środę dnia 11 go marca 1925 r. o godzinie 8 wieczorem w lokalach Koła Towarzystw i Bazarze ul. Nowa 7/8** z następującym porządkiem obrad:

1. Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej oraz Komisji Rewizyjnej za rok 1924.
2. Przyjęcie bilansów i podział zysków oraz udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej.
3. Wybory 3 członków Rady Nadzorczej.
4. Wnioski bez uchwał.

Poznań, dnia 9 lutego 1925.

Rada Nadzorcza:

(—) Pankala, przewodniczący.

1

Walne Zgromadzenie

Rolnika w Grodzisku (Wlkp.) Sp. zap. z ogr. odp. odbędzie się w **czwartek 26 lutego 1925 r. o godzinie 14-tej na sali w hotelu p. Jarosza w Grodzisku.**

Porządek obrad:

1. Sprawozdanie z czynności za czas od 1 lipca 1923 do 30 czerwca 1924 r.
2. Przedłożenie i przyjęcie bilansu zamknięcia za rok obrachunkowy i udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej.
3. Zmiana statutu §§ 9, 10 i 11.
4. Przyjęcie i zatwierdzenie przeszacowanego bilansu otwarcia p. 1 lipca 1924.
5. Wybór członków Rady Nadzorczej.
6. Wnioski bez uchwał.

Grodzisk, w lutym 1925.

Rolnik w Grodzisku (Wlkp.)

Spółdzielnia rolniczo-handlowa z ogr. odpow.

Rada Nadzorcza:

St. Gutsche, prezes.

Sprawozdanie z czynności za czas od 1 lipca 1923 do 30 czerwca 1924 jest wyłożone do wolnego przeglądu członków aż do Walnego Zgromadzenia w lokalu Rolnika.

1

Bank Kaszubski w Wejherowie

Sp. z nieogr. odpow.

Niniejszem mamy zaszczyt prosić wszystkich członków naszej spółdzielni o łaskawe przybycie w **dnia 28 lutego r. b. na**

Walne Zgromadzenie,

które odbędzie się w **Hotelu L. Prusińskiego** przy ul. Sobieskiego w Wejherowie.

Jako porządek dzienny obrad będzie:

1. Przedłożenie protokołu rewizyjnego.
2. Sprawozdanie Zarządu i przedłożenie bilansu.
3. Sprawozdanie Rady Nadzorczej i przyjęcie bilansu.
4. Udzielenie Radzie Nadzorczej i Zarządowi pokwitowania i podział zysku.
5. Wybór 6 ciu nowych członków Rady Nadzorczej.
6. Uchwalenie remuneracji dla Rady Nadzorczej.
7. Wnioski bez uchwał.

Rada Nadzorcza Banku Kaszubskiego.

**Zarząd Kasy Wzajemnej Pomocy
Pracowników Głównego Urzędu Statystycznego,
Spółdzielni z ogr. odp. w Warszawie,**

ul. Aleje Jerozolimskie 32

zawiadamia, że dn. **19 lutego r. b. we czwartek** odbędzie się

Doroczne Walne Zgromadzenie

o godz. 3-iej, III piętro, pokój 6 z następującym porządkiem dziennym:

1. Zagajenie i wybór przewodniczącego.
2. Sprawozdanie Zarządu.
3. Sprawozdanie Rady Nadzorczej.
4. Wybory Rady Nadzorczej.
5. Wybory Zarządu.
6. Wolne wnioski.

Zarząd.

BILANSE.

1 Bank Ludowy w Ostrorogu.

Bilans z dnia 31 grudnia 1923 r.

Aktywa		Pasywa	
8 435 233,61	Kasa	761 744,39	Udziały
780 354,45	Banki	47 690,30	Rezerwa specjalna
107 000,—	Akcje	817 965,—	Fundusz rezerw.
215 300,—	Efekta	88 550 855,10	Depozyta
81 503 000,—	Weksle	2 760 188,20	Do dysp. W. Zgr.
1 888 555,08	Konto podatk.		
<u>92 938 443,14</u>		<u>92 938 443,14</u>	

Na rok 1923 przeszło 184 członków, przybyło 4. Na rok 1924 przechodzi 188 członków.

Ostroróg, w kwietniu 1924 r.

Bank Ludowy,
Spółdz. zap. z nieogr. odp.
K. Jadrzyk. St. Dondajowski.

1 Pracownia Sukien w Poznaniu.

Bilans otwarcia na 1 stycznia 1925 r.

Aktywa		Pasywa	
* 1,80	Kasa	1 455,14	Wierzyciele
1 003,40	Dłużniczk	126,92	Udziały
2 098,06	Towary i sprzęt	0,17	Dywidenda niewypł.
15,60	Pożyczka Państw.	727,55	Rezerwy
	Konwers.	809,08	Zysk z roku 1924
<u>3 118,86</u>		<u>3 118,86</u>	

Na rok 1924 przeszło członków 14, ubyło 1. Na rok 1925 przechodzi 13 członków z odpowiedzialnością 126,92 zł.

Poznań, dnia 26 stycznia 1925 r.

Pracownia Sukien,
Spółdzielnia z odpow. ogr.
B. Długolecka. A. Rozpłochowska. G. Genslerówna.

1 Rolnik w Brodnicy.

Bilans z dnia 30 czerwca 1924 r.

Aktywa		Pasywa	
14,45	Kasa	13 179,76	Wierzyciele
21 912,30	Towary	3,47	Fund. emerytalny
13 383,47	Dłużnicy	20 097,25	Weksle
830,52	Utensylja	1 332,31	Banki
1,—	Nieruchomość	33,52	Udziały członków
2,77	Udział w banku	3,76	Fundusz rezerw.
605,63	Walory	4,30	Rezerwa specjalna
		2,73	Delcredere
		5,56	Rezerwa podatkowa
		2 087,48	Do dysp. Waln. Zgrom.
<u>36 750,14</u>		<u>36 750 14</u>	

Na rok 1923/24 przeszło 98 członków, przybyło 10, ubyło 15 członków, Na rok 1923/24 przechodzi 93 członków. Ogólna kwota odpowiedzialnościowa wynosi 90 900 000,— mk.
Brodnica, w styczniu 1925 roku.

Bilans otwarcia z dnia 1 lipca 1924 r.

Aktywa		Pasywa	
14,45	Kasa	13 179,76	Wierzyciele
21 912,30	Towary	20 097,25	Weksle
13 383,47	Dłużnicy	1 332,31	Banki
30 000,—	Nieruchomość	12 748,64	Udziały członków
830,52	Utensylja	15 799,56	Fundusz rezerwowy
2,77	Udział w banku	1 149,90	Fund. emerytalny
625,20	Walory	1 638,98	Rezerwa specjalna
		816,66	Delcredere
		5,56	Rezerwa podatkowa
<u>66 768,71</u>		<u>66 768,71</u>	

Brodnica, dnia 28 stycznia 1925 r.

Rolnik w Brodnicy,
Spółdzielnia rolniczo-handlowa z odpow. ogr.
W. Grodzki. K. Długolecki. L. Janicki.

1 „Samopomoc“ w Golinie.

Bilans z dnia 30 czerwca 1924 r.

Aktywa		Pasywa	
58,81	Kasa	77,94	Udziały
2 038,78	Towary w mag. i sklep.	29,79	Fundusz rezerwowy
0,05	Udziały	0,58	Rezerwa specjalna
200,45	Akcje	300,—	Weksle
62,75	Utensylja	825,49	Banki
		1 463,09	Rachunek bieżący
		264,—	Do dysp. Waln. Zgrom.
<u>2 960,84</u>		<u>2 960,84</u>	

Rachunek zysków i strat. Zysk: Zysk brutto 1 437,06 zł. inne dochody 21,17 zł, razem 1 458,23 zł. Straty: Koszta handl. 906,25 zł, procenty 251,35 zł, amortyzacja utensylji 6,98 zł, do funduszu rezerw. w myśl statutu 29,65 zł, do dysp. Waln. Zgromadzenia 264 zł, razem 1 458,23 zł.

Członków przy końcu roku ubiegłego było 459, członków przybyło 104, ubyło 8. Na rok 1925 przechodzi 555 członków.

Udziałów przeszło z roku 1923 492, w ciągu roku zadeklarowano 113, wypowiedziano 10, razem 595 udziałów na łączną odpowiedzialność 148 750 zł.

Golina, dnia 31 stycznia 1925 r.

„Samopomoc“ w Golinie,
Spółdz. społ. z odp. ogr.
Jan Miękuś. L. Tomaszewski.

BANK LUDOWY W BNINIE

poszukuje

młodszej siły fachowej

z praktyką spółdzielczą na stanowisko odpowiedzialne. Nie wykluczone jest przyjęcie do Zarządu. Zgłoszenia z życiorysem i referencjami skierować należy do Związku Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych T. z. w Poznaniu, Pl. Wolności 18.

Poznań, ul. Seweryna Mielżyńskiego nr. 1.

Telefon 1421 (dawniej ul. Wiktorji) Telefon 1421

„POWIERNIK“

Towarzystwo akcyjne rewizyjno-powiernicze

wykonuje swoją działalność w następujących gałęziach:

- I. Książkowość bankowa, spółkowa, kupiecko-przemysłowa.
- II. Książkowość dla majątków ziemskich z własnym wydawnictwem rejestrów.
- III. Oddział podatkowy — deklaracje, reklamacje, zastępowo.
- IV. Rewizja ksiąg i kasowości w instytucjach i przedsiębiorstwach komunalno-państwowych.
- V. Administracje spadkowe, przeprowadzanie likwidacji, akordów, zamiany, prywatnych przedsiębiorstw i inne czynności powiernicze.

Rzeczoznawstwo, organizacje, stałe nadzory i rewizje przysługujące przez przysięgłych rewizorów.

Bez względu na dyskrecoja zapewniona — Honorarium według umowy.

Spółdzielnia Wydawnicza Unji Związków Spółdzielczych

z odpow. udziałami w Poznaniu.

Tel. 34-89. Konto czek.: Poznań nr. 206013.

Posiada na składzie publikacje, broszury
i dzieła z dziedziny
spółdzielczej i podatkowej oraz wszelkie książki handlowe;

Dostarcza na zamówienia druki, przybory piś-
mienne i biurowe, stemple metalowe
i kauczukowe; - - - - -

Poleca dla skompletowania bibliotek w spółdziel-
niach wszelkie wydawnictwa spółdzielcze
po cenach najprzystępniejszych. - - - - -

„OMEGA“

Sp. Akc.

Warszawska Fabryka Maszyn i Naczyn Mleczarskich

Biura sprzedaży: Poznań, ul. Piotra Wawrzyniaka 14. Łódź, ul. Ko-
ściuszki 29. Warszawa, Krak. Przedmieście 6. Lublin,
ul. Namiestnikowska 13. Lwów, ul. Mickiewicza 26.
Wilno, ul. Kościelna 18. Kraków, ul. Jabłonowskich 19

Fabryka wyrabia obecnie: konwie do mleka, skopki do doju, cedzidla,
sita, baseny, aparaty Gerbera, masielnice,
wygniatacze, formy do serów tyłżyckich i holenderskich.

Przyjmuje się zamówienia: na wszelkie aparaty i przyrządy potrzebne
w mleczarstwie.

W robocie są: prasy do serów i wytwarzacze pary najlepszego systemu.

„LACTA” i „MILKA”

najmocniejsze i najtańsze fińskie wirówki do mleka wielokrotnie nagrodzone medalami na wy-
stawach światowych są również do nabycia w biurach sprzedaży wyrobów fabryki „Omega”.

HURTOWNIA SPÓŁEK SPOŻYWCÓW

CENTRALA: POZNAŃ, ŚW. MARCIN 27

TELEFON: 12 56 - 12 57

ODDZIAŁY:

TELEFON 12 56 - 12 57

GRUDZIĄDZ, KATOWICE, GDAŃSK

ADRES DLA DEPEZ: HA-ES-ES

WŁASNE FABRYKI:

KAWY SŁODOWEJ W PNIEWACH

PASTY DO OBUWIA W POZNANIU

WŁASNE WYTWORNIE

HA-ES-ES

POLECA:

W HURTOWYM ZAKUPIE
TOWARY KOLONJALNO-SPOŻYWCZE
BŁAWATY I TOWARY KRÓTKIE

ORAZ

WYROBY WŁASNYCH ZAKŁADÓW PRZEMYSŁOWYCH

HA-ES-ES

NAJDOGODNIEJSZE I NAJKORZYSTNIEJSZE
ŹRÓDŁO ZAKUPÓW DLA SPÓŁDZIELNI

Centrala Rolników Tow. Akc.

(Hurtownia „Rolników“ Spółdzielni Rolniczo-Handlowych
należących do
Związku Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych T.z.)

w POZNANIU, Plac Wolności 17

i Oddziały jej:

w Bydgoszczy, ulica Gdańska 19,

w Toruniu, ulica Szeroka 18,

w Włocławku, ulica Ogrodowa 2.

w Gdańsku, Pfefferstadt 38/39 oraz

Przedstawicielstwo w Katowicach, ulica Marjacka 13,

załatwiają wszelkie transakcje, wchodzące w zakres handlu ziemiopłodami, paszami, nawozami sztucznymi, opałem i t. p. za pośrednictwem Spółdzielni Rolniczo-Handlowych, pod nazwą „Rolnik“, w Wielkopolsce, na Pomorzu, na Kujawach i Górnym Śląsku.

„Rolniki“

kupują od ziemian i gospodarzy: zboża wszelkiego rodzaju, ziemniaki i wszystkie inne ziemiopłody,

dostarczają na specjalnie dogodnych dla rolnictwa warunkach, za gotówkę lub na zamianę: nawozy sztuczne, paszę, opał i inne artykuły, potrzebne rolnictwu.

Od dokonanych zakupów i sprzedaży udzielają członkom w końcu roku dopłat względnie zwrotów.

BANK**ZWIĄZKU SPÓŁEK ZAROBKOWYCH****CENTRALA: POZNAŃ, PLAC WOLNOŚCI 15.****Oddziały miejscowe:**

1. Plac Wolności 2—3, 2. Aleje Marcinkowskiego 26, 3. ulica Gwarna 19,
4. Jeżyce, ulica Dąbrowskiego 49, 5. św. Łazarz, ulica Głogowska 100.

A. W kraju:

1. Warszawa, ul. Jasna 8,
2. Łódź, ul. Piotrkowska 72,
3. Toruń, ul. Szeroka 14,
4. Kraków, Rynek Główny 19,
5. Bydgoszcz, Plac Teatralny 4,
6. Lublin, Krakowskie Przedmieście 45,
7. Radom, Plac 3 Maja,
8. Piotrków, Plac Kościuszki,
9. Kielce, ul. Kolejowa 54,
10. Grudziądz, ul. Józefa Wybickiego 11-13,
11. Zbąszyń, Marszałkowska 43,
12. Katowice, Warszawska 7,
13. Sosnowice, 3 Maja 9,
14. Lwów, ul. Jagiellońska 1.
15. Wilno, Mickiewicza 1.

B. Wolne miasto Gdańsk:**Holzmarkt 18.****C. Zagranica:**

1. Nowy York. Union Bank of the Cooperative Societies New-York Agency,
953 Third Avenue New-York.
2. Paryż. Banque de l'Union des Sociétés Cooperatives, Succursale de Paris,
82 rue Saint Lazare, Paris (9-e).

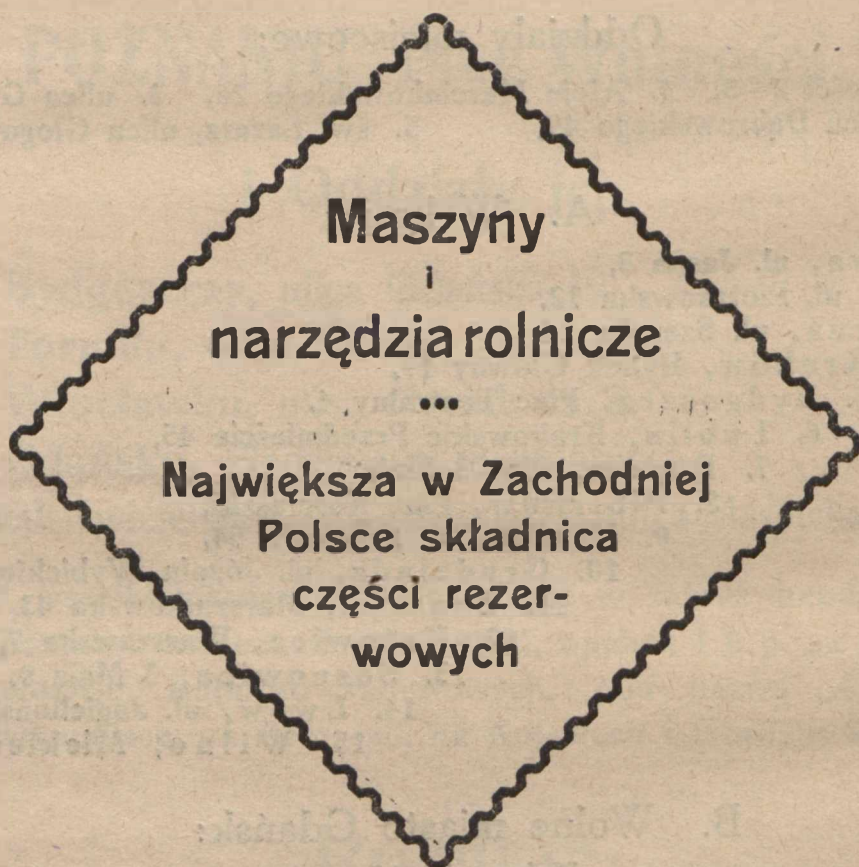
Załatwia wszelkie czynności wchodzące w zakres bankowości.**Adres telegr. w kraju i New-Yorku: „Zarobkowy“ w Paryżu: „Bezeteseb“.**

Związkowa Centrala Maszyn

Poznań, Wjazdowa 9.

Adres telegr.: Cemata

Telefon: 22-80

Wyłączne prawo sprzedaży:

wyrobów fabryk: Tow. Akc. H. Cegielski

światowej
sławy

wirówek „Alfa-Laval“

żniwiarek i kosiarek Deeringa.